

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.134/2019/8.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Rózsavölgyi Ágnes ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és

Társai Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Marton Zsófia ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi
Törvényszék 43.Pf.635.566/2018/10. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Pesti Központi
Kerületi Bíróság 22.P.92.434/2013/20. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 300.300 (háromszázezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából lényeges tényállás szerint 2007. április 4-én a peres felek deviza alapú lakásvásárlási kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés II.3. pontja

rögzítette, az ügyleti kamat évi 4,89%. A IV.2. pont értelmében a peres felek abban is megállapodtak, hogy a kölcsön törlesztésére vonatkozóan a bank a törlesztő részlet összegéről értesítést küld az adósnak. A törlesztő részlet az értesítő levélben meghatározott tárgyhó 10. napján esedékes. A szerződés IV.3. pontja szerint az adós kötelezettséget vállal arra, hogy az aktuális ügyleti kamat, vagy törlesztő részlet teljesítéséhez szükséges fedezet azok esedékességének időpontjában a kölcsön futamideje alatt rendelkezésre áll deviza bankszámláján. Az adós köteles viselni a törlesztő részletek megfizetéséhez szükséges deviza átváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot. A szerződés részét képező üzletszabályzat 2.6.7. pontja szerint a bank a hitelkamatokat naptári napokra képlet alapján számítja (tőke összege x kamatláb (%) x naptári napok száma, osztva 36000-rel).

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében a kölcsönszerződés, valamint az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat érvénytelenségének megállapítását kérte a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés c), d) és e) pontja alapján.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította a perbeli kölcsönszerződés és a tartozáselismerő nyilatkozat érvénytelenségét. Megítélése szerint a szerződés árfolyamrést tartalmazott, amely költségnek éves százalékos mértékét a szerződés nem tartalmazta, ezért az az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmis. Az elsőfokú bíróság szerint a szerződés nem tartalmazta azokat a feltételeket, illetve körülményeket sem, amelyek esetében a hiteldíj megváltoztatható, illetve a törlesztő részletek összegét sem, ezért az az rHpt. 213. § (1) bekezdés d) és e) pontja alapján is semmis.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban a felperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (DH1 tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) 37. §-ára tekintettel módosította kereseti követelését - egyebek mellett -, kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdésére is hivatkozással, figyelemmel arra, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések a felperes mint fogyasztó számára nem világosak, nem egyértelműek, ezért tisztességtelenek.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítását kérte akként, hogy a bíróság állapítsa meg: a felperest terhelő ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítési összege 2.044.883 Ft.

- [6] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a kölcsön havi törlesztőrészletei alatt az ügyleti kamat megfizetendő része, az utolsó törlesztő részlet alatt az alperes mint kedvezményezett részére megfizetett biztosítási összeg ellenére maradó tőketartozást kell érteni. A törlesztő részlet összege az Üzletszabályzat 2.6.7. pontja szerinti képlettel kiszámítható, ezért a szerződés eleget tesz az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti követelményeknek, figyelemmel a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. PJE határozat (a továbbiakban: 1/2016. PJE határozat) 2. pontja szerinti jogértelmezésre. A másodfokú bíróság szerint az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti érvénytelenség kérdését a DH1 törvény és a DH2 törvény már rendezte, ezért a felperes arra jogot már nem alapíthat.
- [7] Az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelensége vizsgálata körében a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a szerződéses rendelkezések nem feleltek meg a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes rendelkezéseinek tisztességtelenségéről szóló 2/2014. PJE határozat (a továbbiakban: 2/2014. PJE határozat) 1. pontjában írt feltételeknek, ezért azokat tisztességtelennek minősítette. A másodfokú bíróság szerint ennek jogkövetkezménye nem a hatályossá nyilvánítás, hanem a szerződés érvényessé nyilvánítása lehet. Figyelemmel arra, hogy ez utóbbi vonatkozásában a felperes kereseti kérelmet nem terjesztett elő - a keresethez kötöttség elve miatt - az érvénytelenség rPtk. 237. § (2) bekezdése szerinti teljes jogkövetkezményét levonni nem tudta. Utalt arra, a jogerős ítélet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: rPp.) 229. §-a szerinti ítélt dolgot az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a hatályossá nyilvánítás tekintetében jelent.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen új határozat meghozatalát kérte akként, hogy a Kúria a perbeli kölcsönszerződést a határozathozatalig terjedő időre nyilvánítsa hatályossá, annak megállapításával, hogy a felperest terhelő visszatérítési összeg 3.003.805 Ft. Másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Harmadlagosan az árfolyamrésre és az egyoldalú kamatemelésre vonatkozó rendelkezések érvénytelenségét megállapító, ezt meghaladóan a keresetet elutasító határozat meghozatalát indítványozta. Negyedlegesen a jogerős

ítélet indokolásából mellőzni kérte az alábbi mondatot: „Ugyanakkor jelen jogerős ítélet ítélte el a jogerős ítélet az érvénytelenség jogkövetkezményei közül csakis a hatályossá nyilvánításra teremt”.

- [9] Az elsődleges felülvizsgálati kérelme körében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába – a 2/2014. PJE határozat és az 1/2016. PJE határozat 2. pontja szerinti értelmezésébe – az rPtk. 205/B. § (2) bekezdésébe, 209. § (4) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Másodlagos felülvizsgálati kérelmében azt adta elő, hogy a másodfokú bíróság az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések tisztességtelenségét hivatalból állapította meg, ezért a jogerős ítélet az rPp. 247. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Figyelemmel arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményei közül az érvényessé nyilvánításhoz kapcsolódó összecszerülés kimunkálásának szükségessége fel sem merült, arra vonatkozóan a felperes felhívást nem kapott, ezért a jogerős ítélet az rPp. 2. § (1) bekezdésébe, 3. § (3) bekezdésébe, 221. § (1) bekezdésébe és 235. § (1) bekezdésébe ütköző módon is jogszabálysértő. Harmadlagos felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésként az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontját jelölte meg. Negyedleges felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésként konkrét jogszabályhelyet nem jelölt meg.
- [10] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.
- [12] A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal az elsődleges felülvizsgálati kérelemben megjelölt rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának értelmezésével. Az eljárás másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül, az 1/2016. PJE határozat iránymutatásának is megfelelő módon értelmezte és állapította meg, hogy az Üzletszabályzatban szereplő képlet a szerződés részévé vált, az alapján a felperes rendelkezésére álló adatok segítségével a törlesztő részletek száma, összege megállapítható (kiszámítható) volt.
- [13] Másodlagos felülvizsgálati kérelmében a felperes jogszabálysértésként hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés korlátaira tekintet nélkül vizsgálta és állapította meg az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses feltételek tisztességtelenségét. A Kúria megítélése szerint a DH2 törvény 37. §-ának felhívása alapján a felperes a másodfokú eljárásban nem jelölhetett volna meg új érvénytelenségi okot, kizárólag – a megállapításra irányuló keresetét – kellett volna a jogkövetkezmények vonatkozásában kiegészítenie. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett kereseti kérelemben a felperes kizárólag

az rHpt. rendelkezéseire hivatkozott, az árfolyamkockázat rPtk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenségére hivatkozás a másodfokú eljárásban az rPp. 247. § (1) bekezdésébe ütköző keresetmódosítás volt, amelyet a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálhatott volna.

- [14] Az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás tisztességtelensége hivatalból sem volt vizsgálható figyelemmel önmagában arra, hogy annak megtörténte, tisztességtelensége kizárólag a kölcsönszerződés, annak mellékletét képező üzletszabályzat alapján nem állapítható meg. E körben ugyanis jelentősége van vagy lehet például a szerződéskötés során közzétett reklámnak és tájékoztatásnak, ahogy arra a Kúria a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában az Európai Unió joggyakorlatára is hivatkozással rámutatott. A jogerős ítéletnek ezért az árfolyamkockázat tisztességtelenségére, annak jogkövetkezményeire vonatkozó megállapításai a peres felek vonatkozásában nem joghatályosak.
- [15] A harmadlagos felülvizsgálati kérelmében a felperes arra hivatkozott, hogy a perindításkor még hatályos rHpt. 213. § (1) bekezdés c) és d) pontjára alapított keresetét a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon utasította el. A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy a DH1 törvény a perbeli kölcsönszerződés árfolyamrésre, illetve egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötéseinek érvénytelenségét, annak jogkövetkezményét a peres felekre is kiterjedő módon jogszabály útján rendezte. Az elszámolással a felperes a tisztességtelen szerződési rendelkezések folytán alaptalanul megfizetett összegeket visszakapta. Így e körben a tisztességtelenség vizsgálatára illetve annak megállapítására, a jogkövetkezmények levonására a másodfokú eljárás idején már nem volt jogszerű lehetőség.
- [16] A negyedleges felülvizsgálati kérelmet mely az indokolás egy mondatát sérelmezte a Kúria érdemben nem vizsgálhatta figyelemmel az rPp. 271. § (1) bekezdés d) pontjában írtakra.
- [17] Figyelemmel arra, hogy anyagi jogszabálysértés, illetve az ügy érdemi elbírálására - a kereseti kérelem elutasítására - kiható eljárás jogszabálysértés a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok alapján nem állapítható meg, ezért a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése szerint részben eltérő indokolással hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte - figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire - az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségének viselésére, amelynek összegét a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan mérsékelte és Áfa-val növelten állapította meg. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a

6/1986.(VI.26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése alapján köteles az államnak - felhívásra - megfizetni.

[19] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. január 28.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk.
előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelével:

/Seres Józsefné/
tisztviselő